

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

P.b. 8036 Dep

0030 Oslo

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	
Arkivkode:	420
Dato:	31/5-2010
Saksnr:	2010/01317

— de2

Oslo 20.05.10

Høringsvar: NOU 2009:21 Adopsjon – til barnets beste

Diakonhjemmet Høgskole, Avdeling for sosialt arbeid vil med dette oversende noen synspunkter på forslag som fremmes i NOU 2009:21 Adopsjon – til barnets beste.

Avdeling for sosialt arbeid utdanner sosionomer som arbeider med adoptivsøkere, familier og barn som vil kunne berøres av forslag som ligger nedfelt i NOU:2009:21. Diakonhjemmet er opptatt av at faget sosialt arbeid og profesjonen sosionomer skal kunne gi mottakere gode og forsvarlige tjenester ut fra den enkeltes behov. Vi ønsker derfor å kommentere noen av forslagene i utredningen ut fra vår forståelse av hva sosialt arbeid kan bidra med i spørsmål vedrørende nasjonal og internasjonal adopsjon.

Utredningens vektlegging av barnets beste og barnets rettigheter finner vi svært positivt. Dette er i tråd i prinsippene i FNs barnekonvensjon av 1989 og Haag-konvensjonen om vern av barn og samarbeid ved internasjonal adopsjon av 1993. På denne måten blir barnets behov for familie retningsgivende for arbeidet som gjøres i undersøkelsesfasen av potensielle adoptivforeldre ved nasjonal og internasjonal adopsjon.

Innenlandsadopsjon/åpen adopsjon

Diakonhjemmet Høgskole, Avdeling for sosialt arbeid ser det som positivt at muligheten for adopsjon/åpen adopsjon for å sikre barn en varig familietilknytning i fosterfamilien der det ikke er aktuelt med tilbakeføring, tydeliggjøres i utredningen. I vårt samfunn som har en kultur sterkt forankret i det biologiske prinsipp, kan det være positivt for noen barn å ha kontakt med sine biologiske foreldre når man er adoptert. Åpen adopsjon kan derfor være et godt alternativ sett ut fra barnets beste. Dette må vurderes fra sak til sak og ikke stå som et overordnet prinsipp når det vurderes at et barn vil ha det best når det adopteres inn i en familie.

Sosialfaglig kompetanse i søknadens tre faser:

De tre fasene ved søknad om adopsjon er viktige faser både for barn som trenger foreldre, adoptivsøkere og besluttende myndigheter. Barnet skal sikres at adoptivsøkerne er kompetente voksne som kan ivareta barn som har opplevd brudd og andre situasjoner som vil kunne prege deres fysiske og psykiske utvikling. Adoptivsøkere skal blant annet kunne bruke søknadsprosessen til å se seg selv som kommende foreldre. Videre gir prosessen mulighet til å utvikle kunnskap og klargjøre for seg hvordan man forholder seg til en kommende sønn eller datter som vil kunne ha spesielle behov ut fra sine opplevelser tidligere i livet. Herunder kunne reflektere over hvordan nær familie, nærmiljø og lokalt tjenesteapparat kan være en medspiller og støtte for familien når det trengs.

Sosialt arbeid som redskap for å analysere personen i situasjonen, det vil si se personen ut fra seg og sitt behov, i sammenheng med sin familie, sin storfamilie og sitt nærmiljø er en styrke i denne utredningsfasen. Sosialarbeidere har også kunnskap om hvordan styrke familienes sosiale nettverk og er i rammeplan for utdanningen og i lovverk gitt et mandat til å arbeide for å styrke og bruke det lokale fellesskapet barn og familier hører inn under, for å styrke barn og familiers mestringsevne og sosiale kompetanse.

Barnevernfaglig kunnskap er også en styrke for utredningsfasene for å kunne gi søkerne forståelse av utsatte barns ressurser og behov, og hvordan det lokale tjenesteapparatet kan

være en hjelp for barn og kommende foreldre. Sosialfaglig kompetanse med vekt på kunnskap om barn og familie, slik den utføres av sosionomer og barnevernpedagoger under utredning av adoptivsøkere i dag, bør derfor fortsatt være en viktig ressurs i dette arbeidet.

I fosterhjemsarbeidet er det ulike program og kurs for potensielle fosterforeldre. Erfaring viser at det kommer flere større barn til Norge enn tidligere gjennom internasjonal adopsjon. Den kompetanse som gis kommende fosterforeldre gjennom for eksempel Pridekurs vil kommende adoptivforeldre også kunne nyttiggjøre seg. Dette vil spesielt gjelde for søkere som er godkjent for større barn eller barn med spesielle behov.

Den sosialfaglige kompetansen mener vi er viktig også når vedtak om godkjenning/ikke godkjenning skal fattes. Når det foreslås at regionrådet gis all myndighet i adopsjonssaker er det viktig med sosialfaglig kompetanse inn i rådet for å vurdere et større bilde av den enkelte sak. Slik vi ser det bør den medisinske, juridiske og psykologiske kunnskap derfor utvides med sosialfaglig kunnskap i vedtaksbehandlingen av søknader om adopsjon. *Adopsjonsfaglig råd bør derfor suppleres med en person med sosialfaglig kunnskap.*

Organisering av søknadsfasene ved internasjonal adopsjon

Det argumenteres med at oppgaven som det kommunale utredningsarbeidet gjør i dag overføres til regionene i Bufetat for blant annet å gi en større likebehandling av søkerne. Utredninger om statlig barnevern har vist at regionene ikke er en enhetlig enhet med lik praksis. En overføring av utredningsansvar til regionene vil derfor ikke nødvendigvis gi den ønskede effekt om likebehandling og lik kunnskap.

Kunnskap om søkerens lokalmiljø og lokalt tjenesteapparat vil også kunne gå tapt hvis utrederne ikke har den lokalkunnskap det lokale barnevernet har. Samtidig vet vi at ulike kommuner har ulik kompetanse om nasjonal og internasjonal adopsjon, noe som kan gå ut over kvaliteten på utredningen. Søknadsperioden for adoptivsøkere er også svært forskjellig blant annet fordi den lokale barneverntjenesten ofte må prioritere presserende barnevernssaker

før det er mulig å prioritere søknader om adopsjon. Dette er et argument for at utredningsoppgaven overføres til regionen. Vi er likevel bekymret for at overføring til region vil kunne gå ut over kvaliteten lokalkunnskap om nærmiljøet vil gi i søkerprosessen, ved siden av det forebyggende at søkerne oppretter kontakt med lokalt barnevern og derfor lettere vil kunne ta kontakt ved behov når barnet er kommet.

En regional søknadsbehandling vil kunne ta lengre tid med tanke på lengre avstander til søkerne. Hvis regionene skal gis mandat til å utrede søkerne bør hver enkel Bufetat derfor styrkes betraktelig bemanningsmessig.

Tilbud til adoptivfamilier før barnet er kommet

Utredningen foreslår at adoptivsøkere til internasjonal adopsjon skal gjennomføre et obligatorisk kurs hvor deltakerne selv skal betale for kurset. Vi stiller spørsmålsteget ved hvor riktig det er at søkerne må bære disse utgiftene selv. Det kan skape en skjevfordeling av hvem som da får mulighet til å delta på kursene, og dermed også søke om å få barn gjennom adopsjon.

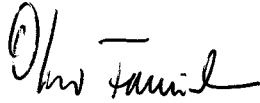
Vi støtter at kursene bør være obligatoriske fordi kursene vil være et sted for refleksjon og gi kommende foreldre både kunnskap og kompetanse. Det vil også gi søkerne mulighet til å danne nettverk med andre søkere, noe adopsjonsorganisasjonene erfarer er viktig for mange søkere og adoptivfamilier i visse perioder.

Tilbud til adoptivfamilier etter at barnet er kommet

Diakonhjemmet, Avdeling for sosialt arbeid støtter utredningens anbefaling om at familier gis tilbud om råd og veiledning de første årene etter at barnet er kommet til sin nye familie. Erfaring fra Danmark viser at adoptivfamilier nyttiggjør seg dette tilbudet, og veiledningen kan gi grunnleggende hjelp til blant annet hvordan foreldre og barn bygger ny tilknytning og nye relasjoner til hverandre. Dette vil samtidig kreve at den adopsjonsfaglige kompetansen i Norge utvikles både lokalt, regionalt og nasjonalt. Regionalt og lokalt i form av

kompetanseheving hos personale som skal utrede, fatte vedtak og gi råd til familier med barn som er adoptert. Nasjonalt i form av mer forskning og kompetanseutvikling om adopsjon i vårt land med kunnskapsutvikling om både nasjonal og internasjonal adopsjon og dets konsekvenser for barn, unge og familier.

Med vennlig hilsen

Olav Fanuelsen

Dekan, Avdeling for sosialt arbeid

Ingvild S. Huse

Høgskolelektor